

ЈНУ Институт за старословенска култура, Прилеп

Средновековни населби во Пелагонија, Мариово и Порече

Главен истражувач: д-р Бранислав Ристески, научен советник

Очекувани резултати.

Воведни напомени. Населбите, особено во средниот век се средиште на културно-цивилизациониот развој на одреден просторни целини, и тоа подеднакво како јазолни пунктови на социо-економските процеси, но и како клучни точки на воено-политичките собитија. Оттаму, проучувањето на развојот на основните видови на средновековни населби (урбани, рурални и монашки населби) во рамките на трите одделни региони – Пелагонија, Мариово и Порече, овозможува добивање на суштествени сознанија за културно-цивилизациониот развој во времето од VI/VII до последните децении на XVII век во централните делови од Балканскиот Полуостров.

Цели на истражувањето. На овој начин дефинираниот предмет на истражување ги детерминира основните цели на научноистражувачкиот проект:

- Ревизија на резултатите од досегашните истражувања;
- Комплетирање на неопходните научни сознанија за средновековните населби во Пелагонија, Мариово и Порече, и
- Синтеза на добиените сознанијата за развојот на средновековните населби во Пелагонија, Мариово и Порече и нивно позиционирање во поширокиот балкански и медитерански контекст.

Очекувани резултати. Како резултат на најнепосредна корелација помеѓу предметот, целите и методите на истражувањето, очекуваните резултати кои ќе произлезат од истражувањата во рамките на овој проект се следните.

1. Максимално комплетирање на стручно-научните податоци добиени при досегашните археолошки, историско уметнички, историски, лингвистички и етнологички истражувања на средновековието во Пелагонија, Мариово и Порече и нивно прилагодување на современите научноистражувачки стандарди;
2. Препроверка и селекција на приоритетните стручно-научни податоци добиени со досегашните истражувања;
3. Ревизиони теренски и кабинетски истражувања во функција на комплетирање на неопходните научноистражувачки податоци;
4. Детално документирање на остатоците од недвижните остатоци од средновековните населби со користење на современи методи на документирање;
5. Сеопфатна анализа на наодите, особено движните наоди со користење на современи егзактни методи на истражување;
6. Заокружување на сознанијата за клучните пунктови во рамките на проектот, како на пр. средновековниот Прилеп, позиционирани врз грамадите и во подножјето на ридот Маркови Кули; ранохристијанскиот комплекс, средновековната монашка населба и манастирот Св.Преображение кај с.Зрзе; манастирскиот комплекс Св.Никола, с.Манастир-Мариово; античката населба Колобаиса и средновековниот манастир Успение на Пресвета Богородица позиционирани врз горните сегменти од грамадите Златоврв-Трескавец; доцноантичката населба и средновековниот манастир

на локалитетот Градок, с.Манастир-Мариово; античкиот град Хераклеја, Битола; остатоците од средновековиот град Битола; Кале, Битола и др.

7. Културно-хронолошка класификација на релевантните стручно-научни податоци како резултат на истражувачкиот процес во рамките на археологијата, историјата на уметноста, историјата, лингвистиката и етнологијата;
8. Најнепосредни компаративни сознанија со истовремените објекти во околните региони во Р.С. Македонија како и во соседните држави.
9. Проследување на развитокот на основните видови населби во раниот, полниот и доцниот средн век во секој од одделните реџиони, и
10. Компарирање на синхроните културно-цивилизациски процеси помеѓу просторните целини Пелагонија, Мариово и Порече.

Наброените непосредни резултати од планираните истражувања во рамките на проектот, според наше мислење, претставуваат принципиелно ниво на научноистражувачките ,мултидисциплинарни проучувања на одделни просторни целини-региони, при што сметаме за потребно да ги апострофираме следните аспекти:

- спознајно конципирани ревизиони истражувања на остатоците од средновековни населби со примена на современи методи на документирање и непосредна анализа со примена на современите методи од егзактните науки, како несомнено принципиелно нов приод во рамките на хуманистичките науки во н нашата држава;

- научно засновано проучување на развитокот на културно-цивилизациските процеси во одделните региони, базирани врз сознанијата од истражувањата на населбите како средишни пунктови на воено-политичките осбитија и социо-економските процеси, и

- добивање релевантни научни сознанија, засновани врз примената на објективни истражувачки постапки, како основ за поопстојно изјаснување на културно-цивилизациските, особено етногенетските процеси кои се случување во текот на средниот век во средишните делови од Балканскиот Полуостров.